

HVALFANGST TIL RETTEN: Japan sier blankt nei til et australsk krav om at landet må stanse all hvalfangst. Australierne truer med å trekke regjeringen i Tokyo inn for en internasjonal domstol. (NTB)

4 kurdiske separatister ble drept i et sammenstøt med sikkerhetsstyrker nordvest i Iran søndag. Separatistene skal ha stått bak drapene på tre iranske offiserer i det samme området for få uker siden. (NTB)

SLIPPER TIL KVINNER: Kvinner kan snart få lov til å arbeide som advokater ved domstoler i Saudi-Arabia, sier landets justisminister Mohammed al-Issa. Men de vil ikke få representere mannlige klienter. (NTB)

TATT AV RAS: Minst sju mennesker har mistet livet etter at de ble tatt av ras på ulike steder i den sveitsiske, franske og den italienske delen av Alpene i helgen. Seks andre rasofre greide å grave seg ut av snømassene og fikk slått alarm, melder nyhetsbyrået DPA. (NTB)

SAKSØKER AVIS: Fredsprisvinner Shirin Ebadi (bildet) har gått til søksmål mot Irans største avis Kayhan. Avisens redaktører må forsvare seg mot anklager fra Ebadi og andre om at de sprer løgn om Teheran-regimets motstandere. Ebadi er spesielt harm over at avisen har omtalt henne som «tilhenger av Baha'i-troen». Denne religionen er forbudt i Iran. (NTB)

FIKK Huset REVET: Nor Nyway (i midten) er leder for ibanstammen. Han er sjokkert over at hjemmet ble rasert av myndighetene den 19. januar 2010. Foto: Survival International

OMSTRIDT: Tusener ble drevet vekk fra sine hjem da Bakundammen i Borneos jungle ble bygget. Foto: AFP

Tvinges vekk fra hjemmene

Nordmann leder et prosjekt som fører til hogging av regnskog og tvangsflytting av kanskje flere hundre tusener av Borneos urbefolkning.

URFOLK

Tekst: Jan Tystad
nyhet@dagbladet.no

LONDON (Dagbladet): På den malaysiske delen av Borneo skal bygges kjempedammer for elektrisitet, etableres kullgruver og aluminiumsverk, som ifølge Financial Times vil føre til tvangsflytting av 608 000 mennesker.

Norsk leder

Malaysia og Kina inngikk i januar en utbyggingsavtale som er verd 65 millioner kroner.

Kineserne skal stå for utbyggingen sammen med selskaper i Sarawak. Byggingen vil føre til hogging av mer regnskog og flytting av stammefolk.

Flere miljøvern- og urfolkorganisasjoner har protestert. Sentralt i denne utbyggingen er nordmannen Torstein Sjøtveit, som er direktør for Sarawak Energy. Han avviser mange av påstandene i et intervju med Dagbladet i dag.

Sarawak har hatt en rik regnskog som de siste åra er blitt sterkt redusert. Bruno Manser Fond i Sveits har arbeidet for penan-folket i mange år, bygd skoler og helsestasjoner og hjulpet dem til å føre rettsaker mot utbyggerne.

Ikke hørt

Miriam Ross i Survival International besøkte områdene i fjor og

» Murumdammen som nå er under bygging vil oversvømme bosettingene. Dette er brudd på internasjonal lov som sier at urfolk er eiere av sine landområder og ingen utbygging kan skje uten deres samtykke.

Stephen Corry, leder i Survival International

møtte flere penan-ledere som ikke var blitt konsultert før de fikk ordre om å flytte. De bor nær Murum-dammen, som er under bygging av Sarawak Energy.

– Jeg møtte Matu i penan-samfunnet Long Jaik. Folk var blitt fortalt at de måtte flytte, sier Ross.

– De som vil ta over landet vårt her, er kinesere som ikke tillate oss å fiske, jakte eller sanke bær og planter, sa Matu til Miriam Ross.

Hun møtte også de som er tvangsflyttet til reservatet. De var misfornøyd med sine nye hjem. Kvinnen Livan fortalte at der må de betale penger for all mat. De kan ikke lenger bruke skogen til jakt eller fiske, fordi den er hogd ned.

Internasjonal lov

Stephen Corry, som leder Survival International, sier i en kommentar til Dagbladet:

– Murumdammen som nå er under bygging vil oversvømme bosettingene. Dette er brudd på internasjonal lov som sier at urfolk er eiere av sine landområder og ingen utbygging kan skje uten deres samtykke.

FJERNET: Dangah Anyit (i midten) og hennes sønn Luhat laing (t.h.) sammen med barn i nabolaget etter at de ble tvangsflyttet da Bakundammen ble bygget. Foto: Reuters

Norsk sjef: – Noen må flytte

Nordmannen Torstein Sjøtveit er blitt beskyldt for å være medskyldig i overgrep mot urfolk i Borneo.

Tekst: Jan Tystad
nyhet@dagbladet.no

LONDON (Dagbladet): Dambygging, gruvedrift og aluminiumsverk vil føre til at 608.000 stammefolk blir tvangsflyttet fra sine hjem og landsbyer, skrev Financial Times 15. januar.

Torstein Sjøtveit avviser overfor Dagbladet disse påstandene. Han hevder at damutbyggingene bare vil føre til at mellom 6000–10 000 mennesker må flytte.

Gjelder 1350

– Det er helt korrekt at deler av penan-folket påvirkes av enkelte av våre utbyggingsplaner. I første

rekke gjelder dette Bakun dammen, som nå er ferdig, og Murum dammen som er under bygging. Samlet er det cirka 1350 personer som påvirkes direkte av Murum prosjektet. På kort sikt gjelder det 250 i år og 1100 innen 2012.

– Hva med påstanden om 608 000 som tvangsflyttes?
– Dette er et tall som jeg overhodet ikke kjenner igjen. Meg bekjent er det 1352 personer som må flytte som følge av Murum-utbyggingen og ca. 6000 til 10000 i tillegg, dersom alle de seks til åtte kraftutbyggingene, som er vurdert, blir gjennomført.

Frivillighet

– Skal de tvangsflyttes?

– Det er to hovedprinsipper som gjelder ved slike flyttinger; det skal være frivillighet, det vil si at et flertall av de direkte påvirkede skal akseptere selve flyttingen, og de skal ha stor grad innflytelse

når det gjelder hvor de skal flyttes.

Torstein Sjøtveit sier det er åpenbart at penanene helst ville fortsatt å bo der de i dag har sine bosettinger.

Dilemma

– Vi står her overfor et dilemma der storsamfunnets behov for å utvikle naturressurser står opp mot urfolkets rettigheter til å bo og leve som før.

– Har du noen innflytelse over utbyggernes planlegging og oppførsel?

– Jeg er konsernsjef i Sarawak Energy Berhad som er ansvarlig planlegger og utbygger for disse prosjektene.

Jeg vil gjøre det jeg kan for at vi skal følge de nasjonale og statlige retningslinjer som er etablert og som tar utgangspunkt i FN retningslinjer på området, sier Sjøtveit.

NORSK SJEF: Torstein Dale Sjøtveit.

CV

Torstein Sjøtveit

- Født i 1955
- I mai i fjor trakk han seg seg fra stillingen som adm. direktør i STX Europe (tidligere Aker Yards).
- Har hatt en rekke topplederstillinger i Hydro.
- Er nå adm. direktør i Sarawak Energy Berhad Group i Øst-Malaysia, som er en statlig energimonopolist.